

FÆRRE SNØDØGN I FJELLET

Olav K. Nomeland (62) har siden han var liten gutt ferdes i Setesdal Vesthei. Før vinterferien i år var han igjen på jobb for DNT for å kviste skiløyper. Her ved Øyuvsbu.
 FOTO: JOHS. BJØRKELI

Stavskarhytta, Den norske turistforenings vesle selvbetjeningshytte mellom Berg i Valle og Bossbu. Det er snø nok til en flott påsketur nå.
 FOTO: JOHS. BJØRKELI

Slik påske er det vi drømmer om! Skiløpere ved Bossbu i Setesdal Vesthei 18. mars. FOTO: JOHS. BJØRKELI

Olav B. Berg (67) har vond rygg, men har ikke tenkt å pensjonere seg ennå. Han stortrives i jobben for turistforeningen der han kvister skiløyper i fjellet. FOTO: JOHS. BJØRKELI

Denne merkelige snøvinteren

Påskene byr på mye mindre snø enn normalt, men det er nok til flotte skiopplevelser.

Jeg kan ikke huske så lite snø i fjellet som i år. Før vinterferien i februar måtte jeg gi opp å kviste skiløypene fra Valle til Stavskarhytta, Bossbu og Svartenut. Det var ikke nok snø til at stikkene jeg skulle sette ned holdt seg oppe. Men snøen som kom for noen dager siden reddet situasjonen, sier Olav B. Berg i Valle.

Vi sitter inne ved stølen Sveling, 1050 meter over havet, i Setesdal Vesthei. Det er 18. mars. Tørre grasstrå stikker opp av snøen. Det er noen kilometer igjen til den kjente turisthytta Bossbu. Snart er skiløypa stukket ferdig, slik at påsketuristene skal ha noe å orientere seg etter om uværet skulle overraske dem.

– Jeg kunne godt tenkt meg ei sikringsbu her mellom Stavskarhytta og Bossbu. Her kan være tøft om du blir overrasket av uvær, sier han.

Det har vært nære på for 67-åringen fra fjellgården Berg i Valle. Men det har gått bra. Han har holdt hodet kaldt.

– Får du panikk, er du ferdig, sier han.

SÅ MØRKT UT I FEBRUAR

– Nei, så lite snø har jeg aldri sett, sa den kjente fjellmannen Olav K. Nomeland (62) i Valle da Fædrelandsvennen var med ham å kviste skiløyper for Den norske turistforening (DNT) i Setesdal Vesthei i februar.

Flere steder var det så vidt det var feste for kvis-

tene som skal lede skiløpere trygt innover i fjellet. Der det bare var 10 centimeter snø, måtte han sette kvistene på skrå for å få feste. Flere steder skar snøscootermeiene ned på stein og fjell.

Nomeland er ikke i tvil om at det er klimaendringer som har ført til våtere, snøfattigere og kortere vintre.

Enkelte år vises antall snødøgn ved målestasjonene i Sør-Norge 40 snødøgn færre enn for 50 år siden. Om en drøy generasjon mener klimaforskere at det vil bli normalen.

SNØGRENSE 1000 METER OVER HAVET

I 2008 hadde Fædrelandsvennen en artikkel om at vintrene i Norge er blitt kortere. Ved den manuelle målestasjonen i Bykle viste det seg at vintrene var mer enn 40 snødøgn kortere på under 40 år. I 2007 var det bare 157 snødøgn der, mot 200 i 1969 og 1970.

Den gang sa statsmeteorolog Stein Kristiansen at for Hovden sin del, 200 meter høyere over havet, vil reduksjonen i antall snødøgn bli langt mindre.

Professor Helge Drange ved Nansensentret i Bergen har tidligere sagt at snøgrensa i Norge vil ligge på 1000 meter over havet innen 100 år.

MYE SNØ FOR TRE ÅR SIDEN

Folk i fjellbygda Valle, 350 meter over havet, har sjelden sett maken til snøfattig vinter som denne. Men for tre år siden nesten druknet de i snø. Da spad- →

Skogen nede i Vallebygda, 350 meter over havet i begynnelsen av mars. Et sjeldent syn. FOTO: JOHS. BJØRKELI

SNØFATTIG VINTER

Vakre vidder med gnistrende snø. Men det var ikke mye snø her i Setesdal Vesthei i februar. 10 centimeter her – så vidt nok til at stikkene ved skiløypa mellom Øyuvsbu og Svartenut fikk feste. FOTO: JOHS. BJØRKELI

← de hytteeiere både i aust- og vestheia hyttetakene med livet som innsats for å redde hyttene sine. Den gang måtte Bykle kommune utkommandere mannskaper for å hindre skoler og barnehager i å bukke under for snømengdene.

I år har det altså vært motsatt, til tross for at det har vært noen snødøgn med våt snø i mars.

– Marssnøen er ikke mye verdt. Den smelter fort og tærer bort snøen under seg, sier Nomeland.

TRE MÅNEDER MED SAMME VÆRTYPE

Meteorolog **Tarjei Breiteig** ved Agder Energi har data på dette. Det store energiselskapet er avhengig av å vite alt om snømengder og kommende tilsig til kraftmagasinene.

– Vinteren har vært veldig spesiell. Vanligvis avløses en værtype av en annen etter 5-10 dager. Men fra midten av november til midten av februar hadde vi tre måneder med nesten samme værtype. Lavtrykkene traff Midt- og Nord-Norge. Sørøstlandet har ligget i le for fjellene og har fått mye tørr luft. Denne vindretningen gir også mye fönvind, så temperaturen har vært relativt høy. Lite nedbør og temperaturer som har gitt snøsmelting og nedbør som regn høyt opp i fjellene, har gjort at det har vært svært lite snø i fjellet denne vinteren, sier Breiteig.

Det er spesielt i østheiene det er lite snø. I fjellene øst for Hovden har kun 5-10 av de siste 60 årene hatt mindre snø (per 3. mars, iflg xgeo.no).

NÆRMERE NORMALEN PÅ ETTERVINTEREN

– I vestheiene er snømengdene nærmere det normale, selv om det også her er snaut. Kontrastene blir spesielt store i forhold til snøvinteren 2015. Agder Energi foretar jevnlig målinger av snøens dybde og vanninnhold for å kunne estimere hvor stort tilsiget til kraftmagasinene blir til våren. I området inn mot Sloaros målte vi 0,7 meter mindre snødybde i starten av mars i år enn på samme tid i 2015, sier den friluftinteresserte meteorologen.

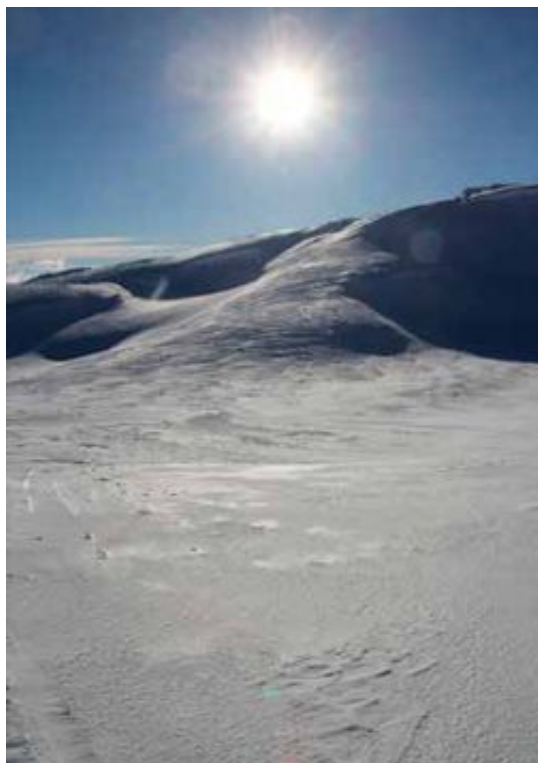
– Den siste tiden har lavtrykkbanen flyttet seg litt lengre sør, så det ser ut til at snømengdene trekker seg nærmere normale nivåer nå på tampen av vinteren, sier Breiteig.

TEKST: **JOHS. BJØRKELI**

johs.bjoerkeli@hotmail.no

Langt ute i februar ble disse sauene funnet i live i Setesdal Vesthei. De overlevde lenge fordi det er usedvanlig lite snø i fjellet i år. FOTO: KIRSTEN BRÅTEN BERG.

Påskedømmen. FOTO: JOHS. BJØRKELI

Olav Bjørgulvson Berg framme ved Bossbu. Han kjører proviant og ved og stikker skiløyper slik at skiturister kan ferdes trygt i fjellet.

FOTO: JOHS. BJØRKELI

Skummelt å sette utfor på ski om en ikke er obs på hvor lite snø det kan være enkelte steder i fjellet i år. Fortsatt er det lite snø på toppene der vind og mildvær har herjet.

FOTO: JOHS. BJØRKELI

Setesdal Vesthei. I mars kom snøen i fjellet. FOTO: JOHS. BJØRKELI